

VISSER-NEERLANDIA PRIJZEN, genaamd naar de joodse Nederlander meester Lodewijk A. Visser (Amersfoort 24 april 1872 – Voorst 28 mei 1943).

Onder druk van de Duitse bezetting benam Visser zich in 1943 van het leven. Bij testamentaire beschikking liet hij de helft van zijn vermogen na aan het **Algemeen-Nederlands Verbond** (ANV). Eerst na de oorlog kon het ANV de opbrengst van het vermogen in de vorm van prijzen aanwenden voor de vier in het testament aangegeven doeleinden: 1) karakterprijzen voor mensen die zich voor hun medemens of voor de gemeenschap verdienstelijk hebben gemaakt; 2) prijzen als steunverlening aan praktische werkzaamheden ten bate van het lichamelijk en geestelijk welzijn, alsmede steunverlening voor algemeen cultureel werk; 3) prijzen als steunverlening aan personen en instellingen die werkzaam zijn op het gebied van de geestelijke weerbaarheid en de bescherming van de jeugd; 4) prijzen voor toneelspelen (inclusief hoor- en televisiespelen) en muzikale werken. In 1955 werden de eerste prijzen toegekend.

Aanvankelijk benoemde het ANV-hoofdbestuur voor de prijstoekenning binnen elk van de vier onderdelen een commissie ad hoc. In principe beoordeelt een commissie aanvragen om of suggesties voor prijstoekenning en brengt advies uit bij het hoofdbestuur, dat de uiteindelijke beslissing neemt. Voor de artistieke prijzen schrijft het ANV 'wedstrijden' uit. De toegekende geldprijzen zijn variabel. In 1968 ging men echter over tot de instelling van één vaste commissie voor de eerste drie onderdelen en bleef er alleen voor de toekenning van de artistieke prijzen een afzonderlijke commissie bestaan. In 1963 keerden de commissies de eerste prijzen in Vlaanderen uit en vanaf 1965 waren Vlamingen in de diverse commissies vertegenwoordigd. Vanaf 1972 is de omschrijving voor de prijzen vereenvoudigd en is er sprake van prijzen voor persoonlijke verdiensten, welzijsprijzen, culturele en artistieke prijzen. Tot en met 1994 is er 468 maal een Visser-Neerlandia Prijs toegekend en een bedrag van ongeveer 30 miljoen Belgische franken uitgekeerd.

LITERATUUR: ANV-Visserneerlandiaprijzen (brochure met overzicht van de prijzen uitgereikt in de periode 1955-1994), z.j.; – P. van Hees en H. de Schepper (red.), *Tussen Cultuur en Politiek. Het Algemeen-Nederlands Verbond 1895-1995*, 1995.

FRANK VAN BERNE